

Sygn. akt : I ACz 768/13

POSTANOWIENIE

Dnia 8 maja 2013r

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział I Cywilny w składzie :

Przewodniczący : SSA Józef Wąsik

Sędziowie : SA Grzegorz Krężolek [spr], SA Sławomir Jamróg

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2013r w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa G. K.

przeciwko J. C. i Stowarzyszeniu (...) z siedzibą w K.

o zapłatę

na skutek zażalenia powódki

od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 11 stycznia 2013r

sygn. akt : I C 1809/11

P o s t a n a w i a

1. Oddalić zażalenie.

2. Odstąpić od obciążania powódki kosztami postępowania zażaleniowego należnymi pozwany.

Sygn. akt : I ACz 768/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Krakowie odrzucił pozew G. K. w którym domagała się zasądzenia od pozwanych : J. C. i Stowarzyszenia (...) w K. solidarnie kwoty 130 000 złotych wraz z odsetkami tytułem zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią syna D. K. , który zginął tragicznie w wypadku lotniczym.

Jak wynika z pisemnych motywów rozstrzygnięcia przyczyną odrzucenia pozwu była wyrażona przez Sąd I instancji ocena , iż roszczenie powódki sformułowane pozwie było już uprzednio przedmiotem prawomocnie zakończzonego sporu sądowego pomiędzy tymi samymi stronami w sprawie o sygnaturze I C 2032/04 , prowadzonej przez Sąd Okręgowy w Krakowie.

W rozstrzygniętej już sprawie powódce została przyznana od pozwanych łącznie suma 120 000 złotych oraz świadczenie rentowe w kwotach miesięcznych po 200 złotych. W ocenie Sądu I instancji to , że ostatecznie świadczenia te zostały określone przez Sąd Apelacyjny , rozpoznający apelacje stron , jako mające źródło odszkodowawcze nie natomiast [jak chciała , w zakresie jego części powódka, by zmierzało do wyrównania krzywdy spowodowanej śmiercią syna] nie decyduje o tym , że postawiony przez obydwie strony biernie obecnego sporu , w ich stanowiskach procesowych zarzut powagi rzeczy osadzonej , nie może być uznany za trafny.

W motywach zaskarżonego postanowienia Sąd niższej instancji zaakcentował okoliczność, iż G. K. w sporze prowadzonym w sprawie I C 2032/04 pierwotnie upatrywała w okolicznościach powołanych w podstawie faktycznej powództwa źródła roszczeń jedynie o naturze odszkodowawczej, by w toku sporu wyraźnie zmienić to stanowisko i podnosić, że dochodzona w ramach tego roszczenia kwota 70 000 złotych ma swoje źródło w normach art. 24 §1 kc i 448 kc i będąc zadośćuczynieniem za krzywdę spowodowaną naruszeniem dobra osobistego w postaci zerwania więzi rodzinnej z tragicznie zmarłym synem jest jej sumą należną, zważywszy na zakres uszczerbku niemajątkowego, spowodowanego tą śmiercią.

Rozstrzygnięcie o tym roszczeniu było przedmiotem orzeczenia Sądu Okręgowego z dnia 9 maja 2007r, co decyduje o tym, iż zarzut pozwanych jest usprawiedliwiony, prowadząc do odrzucenia pozwu.

W zażaleniu od tego orzeczenia powódka, zaskarżając je w całości, domagała się jego uchylenia i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania oraz obciążenia przeciwników procesowych kosztami postępowania zażaleniowego.

Środek odwoławczy został oparty na następujących zarzutach:

- naruszenia art. 199 §1 pkt 2 kpc w następstwie jego nieprawidłowej wykładni i w konsekwencji nieprawidłowego zastosowania, których efektem było wyrażenie oceny, że roszczenie obecnie przez nią dochodzone objęte jest konsekwencjami procesowymi powagi rzeczy osądzonej. Zdaniem autora zażalenia to nietrafne stanowisko wywołało także dalszy skutek w postaci nierozpoznania istoty sprawy,

- błędu w poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleniach faktycznych i wyrażeniu stanowiska, że po wydaniu wyroku z 9 maja 2004r nie ujawniła się u powódki żadna nowa krzywda, pozostająca w związku przyczynowym ze śmiercią syna w 2001r, która mogłaby być wyrównana przez zapłatę przez pozwanych zadośćuczynienia.

W motywach środka odwoławczego powódka powołując się utrwalone już orzecznictwo SN, ale zapoczątkowane judykatami późniejszymi czasowo niż uprzednie rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego, wskazujące na możliwość dochodzenia przez najbliższych członków rodziny zmarłego zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną tym zgonem podnosiła, że w dacie kiedy Sąd Okręgowy orzekał o jej roszczeniach w sprawie I C 2032 / 04 w istocie tego rodzaju możliwości nie miała. Ponadto twierdziła, iż ostateczna kwalifikacja jej roszczeń przez Sąd Apelacyjny w sprawie I ACa 1164/07, jako odszkodowawczych, decyduje o trafności jej stanowiska, iż o roszczeniu o zadośćuczynienie Sądy obu instancji w istocie nie rozstrzygały.

Podnosiła także powódka, że odrzucając pozew na wstępnym etapie postępowania przed przeprowadzeniem dowodów Sąd Okręgowy uniemożliwił wykazanie, że u powódki ujawniła się nowa krzywda, której nie można było przewidzieć przed wszczęciem i w toku uprzednio prowadzonego postępowania. Tym samym spełnione są warunki by twierdzić, że Sąd niższej instancji nie rozpoznał istoty sprawy.

W odpowiedziach na zażalenie zarówno J. C. oraz Stowarzyszenie (...) domagali się oddalenia zażalenia oraz obciążenia G. K. kosztami postępowania zażaleniowego.

Podzielając argumenty Sądu I instancji, które zdecydowały o odrzuceniu pozwu, pozwani powtórzyli w odpowiedziach twierdzenia za pomocą których wspierali swoje stanowiska procesowe zawierające zarzut powagi rzeczy osądzonej.

Rozpoznając zażalenie Sąd Apelacyjny rozważył:

Środek odwoławczy powódki nie jest uzasadniony i podlega oddaleniu.

Wykładnia zastosowanej przez Sąd I instancji normy procesowej art. 199 §1 pkt 2 kpc by była prawidłowa wymaga powiązania jej wykładania z treścią art. 366 kpc zawierającym określenie ram pojęcia tzw prawomocności materialnej wyroku.

Stanowi ona , że prawomocny wyrok ma powagę rzeczy osądzonej między tymi samymi stronami ale tylko co to tego co stanowiło, w związku z podstawą [faktyczną] sporu, już uprzednio, przedmiot rozstrzygnięcia.

Taka definicja tego pojęcia , przy niespornej pomiędzy stronami niniejszego postępowania tożsamości podmiotów wwiązanych w spór obecnie w porównaniu z postępowaniem oznaczonym sygnaturą I C 2032/04 Sądu Okręgowego w Krakowie i to występujących w tych samych rolach procesowych , powoduje , iż niezbędnym jest wskazanie jaki jest zakres określenia przedmiotu rozstrzygnięcia , którym posługuje się ustawodawca procesowy w tym przepisie.

Na jego treść składają się dwa elementy , a to samo żądanie oraz zespół okoliczności faktycznych powołanych przez powoda , mających uzasadniać tak jego istnienie po jego stronie wobec przeciwnika [przeciwników] procesowego jak i [w sporach o zapłatę] jego wymiar ilościowy.

/ por. bliżej w tej kwestii także uwagi J. Jakubeckiego w : Kodeks postępowania cywilnego komentarz , pod red. T. Wiśniewskiego i H. Doleckiego t. 1 s. 1147.

Konsekwencją tego stanowiska zgodnie z którym , powaga rzeczy osądzonej rozciąga się rozstrzygnięcie o żądaniu , w związku z jego podstawą jest stwierdzenie , iż uznanie zarzutu powagi rzeczy osądzonej za zasadny wymaga potwierdzenia w obu sprawach ; już prawomocnie zakończonej oraz współcześnie prowadzonej , w ramach której zarzut ten postawiono , tożsamości tych dwóch wyróżnionych wyżej elementów.

Zauważyć przy tym należy , że tożsamości tej nie wyłącza oparcie nowego żądania na innej , niż uprzednio podstawie prawnej, skoro tylko fakty obecnie powołane są takie same jak te , które były przedmiotem oceny w postępowaniu prawomocnie zakończonym.

/ por. w tej materii stanowisko SN zawarte w judykacie z dnia 30 maja 1966 , sygn. III PZP 15/66 , powołane za zbiorem Lex Polonica nr 314772/

Oczywistym przy tym jest , że powaga rzeczy osądzonej , a w konsekwencji skuteczność zarzutu wywodzonego z art. 199 §1 pkt 2 kpc w kolejnym procesie nie dotyczy takiego roszczenia , które dotąd nie zostało zgłoszone i o którym dotąd Sąd nie rozstrzygał.

W przypadku żądania zapłaty zadośćuczynienia dalszej kwoty z tego tytułu , mimo uprzedniego rozstrzygnięcia możliwe jest to możliwe , bez konsekwencji wynikających z normy art. 199 §1 pkt 2 w zw z art. 366 kpc , tylko o tyle, o ile powód powoła [i wykaże] okoliczności wskazujące , że po jego stronie po zakończeniu prawomocnie postępowania powstała nowa krzywda za którą odpowiada strona [strony] bierna kolejnego procesu , a której zaistnienia nie można było uprzednio przewidzieć, zważywszy , iż modelowo zadośćuczynienie jest świadczeniem jednorazowym , mającym rekompensować całość uszczerbku niemajątkowego wynikającego dla poszkodowanego z oznaczonego przezeń zdarzenia, stanowiącego delikt za który odpowiada strona przeciwna.

Dla skuteczności tego zarzutu nie ma natomiast znaczenia jakim wynikiem zakończył się pierwszy ze sporów.

Przenosząc te uwagi natury ogólnej na grunt niniejszej sprawy wskazać trzeba , że zarzut powagi rzeczy osądzonej postawiony przez obydwie podmioty pozwane wobec roszczenia określonego w obecnie wniesionym przez G. K. pozwie jest zarzutem trafnie uznanym za zasadny przez Sąd niższej instancji.

W sprawie o sygnaturze I C 2032/04 Sądu Okręgowego w Krakowie powódka pierwotnie sformułowała wobec Stowarzyszenia (...) jedynie roszczenia natury odszkodowawczej , przy czym u ich podstaw natury faktycznej znalazła się tragiczna śmierć syna w wypadku lotniczym w dniu 10 czerwca 2001r w R. oraz jego konsekwencje w poziomie życia powódki oraz jej stanie psychicznym.

Ale już w toku tego sporu G. K. , jednoznacznie wskazując na wywołane przez śmierć syna gwałtowne zerwanie wzajemnych - dotąd bardzo silnych - więzi rodzinnych i naruszenie tego właśnie jej dobra osobistego , twierdziła , iż

należy jest jej od obu pozwanych , odpowiadających solidarnie , zadośćuczynienie za doznaną w ten sposób krzywdę, którego podstawą normatywną jest art. 24 §1 kc w zw z art. 448 kc

/ por. pismo G. K. z dnia 5 stycznia 2007r / k. 511-517 akt I C 2032/04 - w załączeniu/

Co więcej - jak wynika z pisemnych motywów wyroku z dnia 9 maja 2007r Sąd Okręgowy w Krakowie ocenił tak oznaczone - także normatywnie - roszczenie jako w części usprawiedliwione , przyznając powódce , tytułem zadośćuczynienia, kwotę 70 000 złotych wraz z odsetkami.

/ por. k. 732 i 773-775 akt I C 2032/04- w załączeniu/

To ,że w następstwie rozpoznania apelacji stron Sąd Apelacyjny określił usprawiedliwiony zakres roszczenia powódki na łączną kwotę 120 000 złotych i odmiennie zakwalifikował normatywnie jego źródło , jako wyłącznie odszkodowawcze, wyrażając przy tym zapatrywanie , że nie może ona skutecznie upatrywać jego podstawy w przepisach art. 24 §1 i 448 kc

/ k. 1027-1028 powołanych wyżej akt/

nie może prowadzić do wniosku , jaki formułuje powódka w obecnym sporze , że podzielenie zarzutu powagi rzeczy osądzonej nie było trafne skoro o roszczeniu z tytułu zadośćuczynienia kompensującego krzywe wywołaną śmiercią syna Sąd w sporze I C 2032 / 04 nie rozstrzygał.

Wbrew stanowisku G. K. należy stwierdzić , że zarówno samo żądanie jego zapłaty przez solidarnie odpowiadających za krzywdę spowodowaną tą śmiercią pozwanych było w zakończonym prawomocnie sporze sformułowane , o roszczeniu tym rozstrzygnięto , a przy tym fakty powołane w obecnym postępowaniu są tożsame z tymi , które już uprzednio były przedmiotem oceny przez Sądy obu instancji.

Już tylko na m marginesie należy wskazać , że argument o braku tej tożsamości faktycznej pojawił dopiero w sposób jednoznacznie sformułowany na etapie postępowania zażaleniowego albowiem wcześniej powódka za pośrednictwem swego pełnomocnika procesowego odpierała zarzut wywodzony z art. 199 §1 pkt 2 kpc twierdzeniem , że roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia - wobec stanowiska prawnego Sądu Apelacyjnego - zawartego w motywach wyroku w sprawie I ACa 1164/07 - nie było w zupełności przedmiotem rozstrzygnięcia.

Ta swoista niekonsekwencja autora zażalenia powoduje , że jako tym bardziej nietrafny jawi się drugi z zarzutów zażalenia sprowadzający się twierdzenia o nierozpoznaniu istoty sprawy.

Stwierdzenie negatywnej przesłanki procesowej wymienionej w art. 199 §1 pkt 2 kpc obligował Sąd niższej instancji do odrzucenia pozwu , bez prowadzenia postępowania dowodowego , którego nie prowadzenie znalazło się u podstaw stawianego zarzutu.

Już tylko uzupełniająco należy zauważyć , że okoliczności faktyczne powołane w motywach pozwu początkującego obecne postępowanie nie wskazują na powstanie u powódki nowej krzywdy podlegającej kompensacji poprzez zadośćuczynienie , a nadto sama powódka nie twierdzi , że właśnie tego rodzaju [nowy] uszczerbek winien być wyrównany przez zapłatę 130 000 złotych.

Opisując samo jego źródło oraz jego wymiar nawiązuje natomiast do faktów , które były znane Sądom obu instancji , kiedy w 2007r rozstrzygały o roszczeniach G. K. skierowanych przeciwko obu podmiotom pozwanych.

Z podanych wyżej przyczyn , w uznaniu zażalenia za niezasadne , Sąd Apelacyjny orzekł o jego oddaleniu , na podstawie art. 385 kpc w zw z art. 397 §2 i art. 199 §1 pkt 2 kpc.

Szczególne okoliczności faktyczne sprawy , które mogły utwierdzić powódkę w przekonaniu , że jej roszczenie jest usprawiedliwione a nadto jej aktualna sytuacja finansowa w której utrzymuje się ona jedynie ze świadczenia emerytalnego stosunkowo niewielkiej wysokości , rozważone łącznie, spowodowały , że Sąd Apelacyjny uznał , iż

zasady słuszności przemawiają za zastosowaniem wobec żalącej się , co do obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikom procesowym , dobrodziejstwa wynikającego z art.102 kpc w zw z art. 397 §2 i 391 §1 kpc.